

IDŹ DO:

- ❖ Spis treści
- ❖ Przykładowy rozdział

KATALOG KSIĄŻEK:

- ❖ Katalog online
- ❖ Zamów drukowany katalog

CENNIK I INFORMACJE:

- ❖ Zamów informacje o nowościach
- ❖ Zamów cennik

CZYTELNIA:

- ❖ Fragmenty książek online

+ do koszyka

do przechowalni

BESTSELLER

NOWOŚĆ

Helion Wydawnictwo

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 032 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl

e-mail: septem@septem.pl
redakcja: redakcjawww@septem.pl
informacje: o.księgarni.septem.pl

Kot. Przyjaciel z pazurkiem. Poradnik bez kantów. Wydanie II

Autor: Karen Leigh Davis
Tłumaczenie: Emilia Hahn
ISBN: 978-83-246-1690-9
Tytuł oryginału: [The Everything Cat Book](#)
(Everything: Pets), 2nd edition
Format: 180x235, stron: 344

Twój puszysty towarzysz

Jako dzieci zwykle chcemy mieć psa. Potem jednak dorastamy i część z nas zaczyna dostrzegać zalety zwierząt, które są całkowitym przeciwieństwem psów. Niezależne, sprytnie, samowystarczalne. Starają się sprawiać wrażenie, że to człowiek bardziej potrzebuje ich niż one jego. Koty. Kontrowersyjne opinie ciągną się za tymi stworzeniami co najmniej od średniowiecza, kiedy stały się synonimem fałszu i obłudy. Jeśli jednak kiedykolwiek kot zagościł w Twoim domu, wiesz, że wszystkie te zabobony można włożyć tylko między bajki.

Dzięki poradnikowi bez kantów poznasz nie tylko podstawy opieki nad kotem, dbania o jego dietę oraz zdrowie. Dowiesz się również wszystkiego na temat rozmnażania kotów rasowych, przyjmowania kocich porodów i opieki nad kocimi niemowlętami – przecież nie wiadomo, co może się zdarzyć. Nauczysz się, jak bawić się ze szczęśliwym kociakiem i jak dbać o chore zwierzę. Przeczytasz również o tym, jak utrzymać swojego pupila w dobrej formie, a jeśli trzeba, nieco go odchudzić. Pamiętaj: kot = przygoda.

Dlaczego warto wiedzieć?

Kot nigdy sam tego nie przyzna, ale z Tobą żyje mu się zdecydowanie lepiej niż samotnie. Przekonasz się o tym, gdy zacznie przynosić Ci do domu dowody swojej miłości. Jedyne, co musisz zrobić, to otoczyć go troskliwą opieką, a będzie Ci wierny do końca życia... na swój własny koci sposób.

- Wszystko na temat kocich ras - co warto wiedzieć o korzeniach Twojego pupila.
- Kot w domu - miski, karmniki, kuwety, drapak, smycze, zabawki i legowisko.
- Niebezpieczeństwa czyhające na kota w domu i na podwórku.
- Podstawy żywienia, rodzaje pokarmów oraz problemy żywieniowe.
- Pielęgnacja - szczotkowanie, przycinanie pazurków, czyszczenie uszu i kąpiele.

Wstęp 11

Rozdział 1.

Zrozumieć kota 13

Długi proces udomowiania	14
Podstawowe zmysły kota	17
Zwyczaje związane ze snem i polowaniem	22
Jak koty się porozumiewają.....	24
Inteligencja	27
Jak koty się uczą.....	28
Wielcy kuzyni	30

Rozdział 2.

Wszystko na temat ras 33

Przegląd kocich ras	34
Genetyka długości sierści	39
Koty krótkowłose.....	40
Koty długowłose.....	43
Koty o zredukowanym ogonie	45
Koty o nietypowej sierści.....	46
Koty cętkowane o „dzikim” wyglądzie.....	47
Koty o innych wyjątkowych cechach	48
Koty we wszystkich kolorach świata	50

Rozdział 3.

Wybór kota 55

Zalety kotów	56
Ważne kwestie, które należy rozważyć.....	58
„Dachowiec” czy kot rasowy?.....	61
Jeden kot czy dwa?	63
Kocur czy kotka?	64
Wybór kota dorosłego zamiast kociaka	66
Wypuszczać z domu czy nie wypuszczać?	67
Znakowanie zwierzęcia	71

Rozdział 4.

Właściwy kot dla Ciebie **73**

Przygarnięcie przybłądy	74
Adopcja ze schroniska	77
Wybór zdrowego kocięcia lub kota	78
Szukanie kociaka w ogłoszeniach	80
Jak rozpoznać dobrego hodowcę	82
Jak znaleźć dobrego hodowcę	85
Odwiedź hodowcę	86
Kupno kota w sklepie zoologicznym	91

Rozdział 5.

Przygotuj się na przybycie kociaka **93**

Lista zakupów	94
Transporter	94
Pokarm dla kotów i miski	95
Kuweta i żwirek do kuwety	97
Drapak	99
Kocie legowisko	100
Zabawki	101
Akcesoria do pielęgnacji	102
Szelki i smycz	105

Rozdział 6.

Dom bezpieczny dla kota **107**

Bezpieczne, czyste otoczenie	108
Zabezpieczenie mieszkania	109
Chemikalia	111
Urządzenia domowe	113
Trujące rośliny	114
Niebezpieczeństwa na podwórku	115
Świąteczne zagrożenia	118

Rozdział 7.

Kociak przybywa do domu **121**

Specjalne przygotowania na kilka pierwszych dni	122
Zapoznanie się z rodziną	124
Ustanowienie zwyczajów	128

Zapewnienie stabilnego środowiska	130
Kiedy sprawy się nie układają	131

Rozdział 8.

Podstawy żywienia kotów **133**

Gotowe pokarmy dla kotów	134
Czego szukać na etykiecie	135
Karmienie kota zgodnie z jego etapem rozwoju	136
Sposób karmienia	139
Problemy żywieniowe	141
Nie zapominaj o wodzie	144

Rozdział 9.

Jak radzić sobie z problemami żywieniowymi **147**

Otyłość	148
Kot na diecie odchudzającej	149
Zapobieganie otyłości	150
Dopilnij, by Twój kot był aktywny	152
Tresura chodzenia na smyczy	153
Radzenie sobie z wybrednym kotem	155
Przysmaki	156
Karmienie w domu, w którym mieszka kilka kotów	157

Rozdział 10.

Pielęgnacja kocich zębów **159**

Kocie zęby	160
Częste problemy dentystyczne u kotów	161
Objawy schorzeń jamy ustnej	163
Pielęgnacja zębów i dziąseł	165
Profesjonalne czyszczenie	168
Dieta i zdrowe zęby	169
Profilaktyka to najlepsza metoda leczenia	170

Rozdział 11.

Pielęgnacja kota **171**

Linienie	172
Jak przyzwyczaić kota do pielęgnacji	174
Przycinanie pazurków	177

Kąpanie kota	178
Pielęgnacja starszego kota.....	180
Usuwanie kołtunów.....	180
Czyszczenie uszu	181

Rozdział 12.

Podstawy kociej opieki zdrowotnej 183

Fizjologia kota.....	184
Na co zwracać uwagę u weterynarza.....	189
Jak znaleźć dobrego weterynarza	192
Coroczna kontrola	193
Objawy chorób.....	195
Podawanie kotu leków	198
Opieka zdrowotna starszego kota.....	199
Eutanazja	200

Rozdział 13.

Częste choroby 203

Kocie choroby.....	204
Inne powszechne schorzenia.....	212
Nowotwory	215
Syndrom urologiczny kotów (SUK)	216
Niewydolność nerek.....	216
Cukrzyca	218
Schorzenia tarczycy	219
Częste schorzenia kotów starszych.....	220

Rozdział 14.

Pierwsza pomoc i pomoc w nagłych wypadkach 223

Pierwsza pomoc i oznaki czynności życiowych organizmu.....	224
Urazy	225
Ataki zwierząt	230
Oparzenia	232
Resuscytacja krążeniowo–oddechowa	233
Zatrucie	234
Zadławienie	235
Hipotermia i hipertermia	235
Atak.....	238

Rozdział 15.

Kocie pasożyty **239**

Inwazje pasożytów	240
Pchły	241
Kleszcze	243
Świerzbowiec uszny	244
Inne pasożyty zewnętrzne	245
Pasożyty wewnętrzne	245
Pasożyty przenoszone przez owady	248
Robaczycy serca	249
Pierwotniaki	250

Rozdział 16.

Podstawy tresury kotów **253**

Drapanie	254
Korzystanie z kuwety	258
Znaczenie terytorialne	261
Gryzienie roślin	266
Skakanie	268
Uczenie reagowania na imię	269
Przyzwyczajanie kota do transportera	270
Socjalizacja	270

Rozdział 17.

Rozumienie zachowań terytorialnych i agresji **275**

Znaczenie	276
Agresja i temperament	278
Agresja lękowa	278
Agresja terytorialna	280
Agresja rodzicielska	281
Agresja wywołana zabawą	282
Agresja konkurencyjna	283
Agresja przeniesiona	285

Rozdział 18.

Rozmnażanie kotów **291**

Sterylizacja i kastracja	292
Cykl rozrodczy i krycie	294

Zapłodnienie i ciąża.....	295
Przygotowania do porodu	296
Poród.....	296
Opieka nad matką i kociętami po porodzie.....	299
Rozwój kociąt.....	300
Dobre wychowanie to dobre koty	303

Rozdział 19.

Rozmnażanie kotów rasowych 305

Wystawy kotów.....	306
Podstawy kociej genetyki.....	307
Zgromadzenie stada hodowlanego	309
Zaaranżowanie krycia.....	312
Sprzedaż kociąt.....	313
Wydawanie kociąt.....	316

Rozdział 20.

Wystawianie kotów 319

Jaki jest początek wystaw kotów?.....	320
Dlaczego ludzie wystawiają koty?.....	321
Klasy wystawowe kotów.....	322
Udział w wystawie.....	325
Przygotowania do wystawy.....	326
Trening przed Wielkim Dniem	328
Przyjazd na wystawę.....	329
Po wystawie.....	331

Załącznik A

Książki i czasopisma 333

Załącznik B

Stowarzyszenia, organizacje i kluby felinologiczne 335

Federacje.....	336
Kluby i stowarzyszenia felinologiczne.....	336
Kluby ras	337

2

Wszystko na temat ras

Może zdarzyć się tak, że najbardziej przypadnie Ci do gustu kot określonego koloru czy rodzaju. Może podobają Ci się puszyste, długowłose persy albo egzotyczne umaszczenie eleganckiego syjama. Termin „hodowca kotów” odnosi się do osoby, która hoduje i wystawia koty w ramach hobby lub prowadzonej działalności biznesowej. Takie osoby tak bardzo uwielbiają rasę lub rasy, które wybrały, że poświęcają sporą ilość czasu i pieniędzy na jej udoskonalenie i promocję. Ten rozdział zawiera podstawowe i niezbędne informacje na temat ogromnej gamy kocich ras oraz tego, jak można poszerzyć swoje wiadomości.

Przegląd kocich ras

Międzynarodowa europejska federacja FIFe (Fédération Internationale Féline), a więc i polska federacja Felis Polonia będąca jedynym przedstawicielem FIFe na terenie Polski, uznaje obecnie 40 kocich ras. Niektóre z nich są w naszym kraju bardzo popularne (np. persy czy koty norweskie leśne), inne rasy z kolei są u nas rzadkie (np. koty bengalskie).

Czym jest kot rasowy?

Kot rasowy musi mieć rodowód — czyli to, co ludzie nazywają jego dokumentacją — dzięki któremu można prześledzić jego pochodzenie do kilku pokoleń wstecz i który stanowi potwierdzenie jego pochodzenia. Dzięki wspólnej puli genetycznej, którą dziedziczą od przodków koty jednej rasy, krzyżowanie ich pozwala na uzyskanie stosunkowo podobnego do siebie pod względem umaszczenia, rodzaju sierści, budowy ciała, rozmiaru i temperamentu potomstwa. Taka hodowla pozwala na zachowanie przez potomstwo genotypu rodziców.

Nie wszystkie rasy rozmnażają się zawsze z zachowaniem genotypu identycznego z rodzicami. Czasem Matka Natura temu zapobiega, i to z uzasadnionych powodów. Na przykład kot o szczątkowym ogonie, manx, jest nosicielem zmutowanego allelu odpowiedzialnego za tę cechę. Kocięta będące nosicielami dwóch zmutowanych alleli (odziedziczonych po jednym od każdego rodzica), czyli homozygotyczne pod względem tego genu, obumierają w macicy. Dlatego mioty manksów są mniejsze, a rozmnażanie manksa jest zadaniem niezwykle wymagającym i trudnym. Kocięta, które odziedziczą mutację genową manx tylko od jednego rodzica, mają większe szanse na dotrwanie do dorosłości. Niektóre kocięta z mioty mogą w ogóle nie odziedziczyć tego allelu i urodzić się z normalnymi ogonami. Te, które odziedziczą ten allel, mogą mieć ogony o różnej długości — od zupełnego braku ogona (kategoria rumpy), przez długości rumpy-riser (1 – 3 kręgi ogonowe) i stumpy (1 – 10 cm), aż po wariant long (ogon prawie normalnej długości).

Czym jest „rasa”?

Koty zaliczane do jakiejś konkretnej rasy mają wspólne, udokumentowane pochodzenie i posiadają przewidywalne cechy, takie jak długość i kolor sierści, kolor oczu, budowa ciała i temperament. Koty nierasowe, czyli takie, których rozród nie jest kontrolowany i planowany, nie mogą pochwalić się udokumentowanym pochodzeniem. Choć takie koty są równie wspaniałymi towarzyszami jak koty rasowe, nie da się w żaden sposób przewidzieć tego, jak będzie wyglądało ich potomstwo.

PYTANIE

Przewidywalne cechy

Dobłą rzeczą przy kupnie kocięcia rasowego jest to, że wiesz, jak będzie ono wyglądało, gdy dorośnie — czy będzie miało długą sierść, czy krótką, itp. Co jeszcze lepsze, możesz do pewnego stopnia przewidzieć jego cechy behawioralne. Koty niektórych ras są bardziej aktywne i żywsze niż koty innych ras, więc zapoznanie się z cechami charakteru kotów danej rasy jest pomocne w wyborze rasy, która najbardziej Ci odpowiada. Na przykład kot syjamski i koty spokrewnionych z nim ras, jak kot balijski czy kot orientalny krótkowłose, to koty „gadatliwe”, aktywne i żywe. Jeśli wolisz koty cichsze o łagodniejszym, spokojniejszym charakterze, rozważ zakup kota perskiego, egzotycznego, brytyjskiego albo maine coona.

Standard rasy

Hodowcy kotów rasowych muszą rejestrować kocięta z miotów, które przyszły na świat w ich hodowli. Kocięta z hodowli należących do federacji będącej członkiem FIFe muszą w pierwszej kolejności być rejestrowane w FIFe. Tylko zarejestrowane koty można wystawiać na wystawach, by zdobywać tytuły i nagrody. Koty wpisywane są do księgi rodowodowej (LO — Livrè d’Origine) lub eksperymentalnej księgi rodowodowej (RIEX — Registre Initial et Experimental). Do rejestru LO wpisywane są koty czyste rasowo, których pochodzenie potwierdzone jest co najmniej trzypokoleniowym rodowodem. Do rejestru RIEX wpisywane są koty pochodzące z krzyżowania różnych ras lub niespełniające wymogów rejestracji w rejestrze LO.

Na wystawie kotów koty rasowe oceniane są pod kątem tego, czy spełniają standard rasy. Są to spisane wytyczne co do koloru, budowy ciała i innych cech, które powinien posiadać idealny reprezentant danej rasy. Standardy rasy są okresowo aktualizowane. Różne federacje mogą również określać różne standardy dla danej rasy, jak również specjalne zastrzeżenia dotyczące niektórych ras.

Na przykład niektóre kluby amerykańskie uznają jako odrębną od persów rasę kota określanego nazwą „himalayan” (kot ten jest efektem krzyżówki persa z syjmem). Jednak europejska federacja FIFe i amerykańska federacja CFA (Cat Fanciers' Association) uważają takiego kota za zwykłą odmianę kota perskiego i określają go mianem persa w typie umaszczenia colour-point. Oznacza to, że właściciele kota himalayan mogliby zarejestrować i wystawiać swojego pupila jako kota perskiego w jednej federacji, a w innej jako himalayan.

CIEKAWOŚKA

Nie wszystkie koty himalayan rodzą się z umaszczeniem w typie colour-point, typowym dla kota syjamskiego. Niektóre koty niosą gen odpowiedzialny za umaszczenie colour-point, ale same mogą mieć jednolite umaszczenie i przypominać bardziej persa, który przyczynił się do powstania tej rasy (lub odmiany — zależnie od standardu danej federacji). O kocie jednolicie umaszczonym, którego potomstwo może urodzić się z umaszczeniem colour-point, mówimy, że niesie gen colour-point. Choć taki kot będzie użyteczny w hodowli, zasady dotyczące wystawiania go mogą być różne, zależnie od federacji.

Amerykańska federacja CFA dopuszcza tylko 4 odmiany podstawowe kota syjamskiego: seal point, chocolate point, blue point i lilac point. Inne odmiany kota syjamskiego określane są w USA mianem colour-point krótkowłosej. W Europie uznawane są wszystkie odmiany barwne syjama — ilość tych odmian jest praktycznie nieograniczona, np. smoke point, cinnamon point, red point itp.

Teraz już pewnie stało się dla Ciebie jasne, że bycie miłośnikiem kotów to niełatwa sprawa. Ale piękno tego systemu dopuszczającego tak dużą różnorodność polega na tym, że każdy znajdzie gdzieś coś dla

siebie, bez względu na to, czy bardzo zaangażuje się w hodowlę i wystawianie kotów, czy też po prostu będzie cieszył się kocim towarzystwem.

Jak powstają nowe rasy?

Raczej skomplikowany i długi proces powstania nowej rasy lub nowych odmian barwnych w ramach już istniejącej rasy trwa przez cały czas. Niektóre rasy to efekt spontanicznej mutacji genów. Cechy charakterystyczne, za które odpowiedzialna jest mutacja genetyczna, to na przykład załamane ku przodowi małżowiny uszne kota szkockiego zwisłouchego, zakrzywione ku wierzchołkowi czaszki małżowiny uszne kota rasy american curl, guzowaty ogon manxa, zredukowana okrywa włosowa sfinksa, falisty włos kotów z ras cornish rex i devon rex, silnie poskręcane futerko kotów z rasy LaPerm czy krótkie łapy kota rasy munchkin.

Mutacje spontaniczne

Mutacje powstają naturalnie, kiedy z rozmaitych powodów zachodzą zmiany w genach. Czasem mutacja to po prostu próba Natury udoskonalenia swojego dzieła, dzięki której zwierzę lepiej przystosuje się do swojego środowiska. W sytuacji, w której zwierzę rozmnaża się w sposób swobodny i niekontrolowany, większość mutacji prawdopodobnie by znikła, chyba że na rzecz ich utrwalenia zadziałałaby naturalna selekcja. Odmiany długowłose prawdopodobnie powstały w ten sposób w chłodnym klimacie. Jednak hodowla selektywna pozwala utrwalić wymienione wyżej cechy, dzięki czemu koty o takich cechach możemy podziwiać dziś jako reprezentantów uznanych lub wstępnie uznanych ras.

Większość innych ras powstaje wskutek krzyżowania ze sobą kotów z różnych uznanych ras w celu osiągnięcia pożądanego efektu. Kot określany mianem „himalayan” to dobry przykład takiego postępowania — rasa powstała wskutek krzyżówki syjama z persem i miała na celu wyhodowanie kota długowłosego o umaszczeniu colour-point, charakterystycznym dla syjama. Inny przykład to kot egzotyczny krótkowłosey, który powstał wskutek krzyżówki persa z kotem amerykańskim krótkowłosym. Kot egzotyczny zachował ciche, łagodne usposobienie persa i „anielski” wygląd pyszczka, ale pozbawiony jest długiego, gęstego futra, które wymaga codziennej pielęgnacji. Z tego powodu kot egzotyczny

ze swoim niewymagającym wiele uwagi, krótkim pluszowym futerkiem nazywany jest czasem persem dla leniwych.

Kraj, z którego kot pochodzi

Wiele ras, takich jak kot syjamski, perski, turecka angora czy turecki van, wywodzi się z konkretnych krajów. Ale inne rasy, na przykład kot somalijski, nie mają wiele wspólnego z częścią świata, od której wywodzi się nazwa ich rasy. Kot somalijski został tak nazwany dlatego, że Somalia graniczy z Etiopią (kiedyś zwaną Abisynią), ojczyzną kota abisyńskiego. Nazwa jest symboliczna, ponieważ kot somalijski i kot abisyński to rasy blisko spokrewnione. Kot somalijski wygląda właściwie jak półdługowłose abisyńczyk. Hodowcy zdecydowali się na utworzenie nowej rasy dlatego, że w miotach kotów abisyńskich często zdarzały się kocięta długowłose. Chcieli znaleźć sposób na to, by te kocięta również były doceniane, a nie wykluczane z hodowli ze względu na to, że nie spełniały standardu rasy.

Uznanie nowej rasy

Bez względu na to, w jaki sposób powstała rasa, pełne uznanie nowej rasy zazwyczaj ciągnie się latami. Po pierwsze, osoby dążące do uznania nowej rasy muszą złożyć wniosek o uznanie rasy do Generalnego Zebrania FIFe i w określonych regulaminem terminach dokonać prezentacji kotów. Aby nowa rasa została uznana, należy zaprezentować 3 różne koty o udokumentowanych 5 pokoleniach przodków rasy, której uznanie jest proponowane. Ponadto należy zaprezentować 15 różnych kotów z 3 różnych pokoleń tej rasy. Wszystkie prezentowane koty muszą mieć co najmniej 6 miesięcy, muszą być zarejestrowane w federacji należącej do FIFe i być własnością osoby będącej członkiem federacji należącej do FIFe. Prezentacja musi odbyć się w trakcie 1 – 2 wystaw międzynarodowych w obecności co najmniej 5 członków komisji LO Sędziów i Standardów oraz komisji LO.

Uznanie nowej rasy odbywa się w dwóch etapach. Po uznaniu rasy przez FIFe, rasa zostaje uznana wstępnie. Koty takiej rasy mogą uzyskiwać na wystawach jedynie pewne certyfikaty niższej rangi. Aby rasa została w pełni uznana przez FIFe, należy złożyć do Generalnego Zebrania FIFe dokumenty zaświadczające, że co najmniej 50 kotów danej rasy

uzyskało wpis do rejestru LO lub RIEX przynajmniej 3 federacji należących do FIFe. Pełne uznanie rasy następuje nie wcześniej niż rok i nie później niż 5 lat po uznaniu wstępnym.

Genetyka długości sierści

Koty krótkowłose występują liczniej niż koty długowłose, ponieważ długość sierści warunkowana jest genetycznie. Allel genu odpowiedzialnego za krótki włos jest allelem dominującym, a allel genu odpowiedzialnego za włos długi zawsze jest allelem recesywnym. Jeśli kot odziedziczy po rodzicu allel dominujący, ten allel całkowicie maskuje działanie drugiego allelu z chromosomu homologicznego. Aby więc u kota ujawniła się cecha dominująca, wystarczy tylko jeden dominujący allel. Kot może jednak nieść allel recesywny, który choć „uśpiony” u tego osobnika, może ujawnić się u jego potomstwa. Podstawowe zasady genetyki odnoszą się do wszystkich ras.

Kot, który niesie zarówno dominujący, jak i recesywny gen, może spłodzić zarówno potomstwo krótkowłose, jak i długowłose, jeśli zostanie skrzyżowany z osobnikiem o takiej samej kombinacji genów. Takie koty nazywa się z tego powodu osobnikami heterozygotycznymi. Koty posiadające dwa allele recesywne genu odpowiedzialnego za długą sierść lub dwa dominujące allele genu odpowiedzialnego za krótką sierść nazywa się osobnikami homozygotycznymi.

Aby ujawniła się cecha recesywna, taka jak długa sierść, kociak musi odziedziczyć dwa allele recesywne genu kodującego tę cechę — po jednym od każdego rodzica. Aby kocię było krótkowłose, wystarczy, by kociak odziedziczył od jednego z rodziców tylko jeden allel dominujący genu kodującego tę cechę. Oczywiście, większe są szanse, że będzie miała miejsce ta druga sytuacja, i to znacznie częściej niż przypadek pierwszy.

WSKAZÓWKA

Na przykład śliczne długowłose persy to homozygoty. By mieć długą sierść, muszą odziedziczyć dwa recesywne allele genu kodującego tę cechę. Kiedy persy skrzyżuje się z innymi kotami długowłosymi, potomstwo zawsze będzie długowłose. Z kolei w miocie kotów egzotycznych od czasu do czasu może zdarzyć się kociak długowłosy. Dzieje się tak dlatego, że rasa powstała wskutek skrzyżowania kota perskiego i amerykańskiego krótkowłosego, a więc w efekcie powstała pula genów będąca mieszaną alleli recesywnych i dominujących. Teoretycznie dwa koty egzotyczne mogą spłodzić długowłose potomstwo, jeśli obydwaj osobniki są heterozygotami, czyli niosą allele recesywne genu kodującego długą sierść.

Koty krótkowłose

Ponieważ allele odpowiedzialne u kota za krótką sierść to allele dominujące i maskujące recesywne allele odpowiedzialne za długą sierść, koty krótkowłose są znacznie liczniejsze. Poniżej podaję listę uznawanych przez FIFe ras kotów o krótkiej sierści.

Abisyński

Pochodzący ze starożytnej Abisynii kot wyróżnia się charakterystycznym ubarwieniem typu „ticking”. Wyjątkowość włosa aguti kota abisyńskiego polega na tym, że w każdym włosie występują naprzemienne pasma pigmentu ciemnego i jasnego. Takie umaszczenie nazywa się też umaszczeniem typu „sól z pieprzem”.

Brytyjski

Kot brytyjski to angielski odpowiednik kota europejskiego czy uznawanego w USA kota amerykańskiego krótkowłosego. Tak jak w przypadku tych ras, pochodzi on od odmian powstałych naturalnie, ale hodowcy udoskonalili rasę celem uzyskania określonych cech. Najczęstszą odmianą barwną brytyjczyka jest kot brytyjski niebieski, ale dopuszczalne są różne umaszczenia.

Burmilla

Burmilla to młoda rasa, powstała wskutek skrzyżowania persa i kota burmskiego o umaszczeniu liliowym. W efekcie uzyskano kota o srebrzystej, błyszczącej szacie, szmaragdowych oczach i o eleganckiej posturze. Charakterystyczny dla tej rasy jest tipping włosa — tylko końce włosów są barwne, a podszerstek jest srebrzystobiały.

Burmski

Kot ten odznacza się błyszczącym, satynowym, pozbawionym podszerstka futerkiem. Pochodzi od kotki birmańskiej skrzyżowanej z syjammem. Kot ten miał udział m.in. w powstaniu rasy burmilla.

Egzotyczny

Ten kot to krótkowłosa wersja kota perskiego, która zachowała wszystkie urocze, łagodne cechy charakteru persa, ale pozwoliła uniknąć codziennej pielęgnacji, której wymaga kot długowłosa.

Europejski

Kot ten jest w prostej linii potomkiem popularnego „dachowca”, lecz rasę tę uzyskano drogą selekcji pod względem walorów estetycznych. Dzięki selektywnej hodowli ustalono wzorzec rasy i potomstwo tych kotów cechuje się przewidywalnym wyglądem i charakterem. Niestety, jest to rasa jeszcze młoda (uznana w roku 1983) i często koty tej rasy mylone są z „dachowcem”.

Kartuski

Elegancka piękność, czyli pochodzący z Francji kot kartuski, nazywany również chartreux, to kot o szaroniebieskim umaszczeniu ze srebrzystym tippingiem na włosach okrywowych. Zaokrąglone, „pyzate” policzki sprawiają, że kot wygląda, jakby się uśmiechał.

Korat

To pochodzący z Tajlandii kot podziwiany za srebrzystoniebieskie krótkie futerko. W starożytności wysoko go ceniono, ponieważ mieszkańcy kraju jego pochodzenia uważali, że przynosi szczęście.

Orientalny krótkowłosy

Kot ten przypomina kota syjamskiego i faktycznie jest z nim blisko spokrewniony. W Tajlandii syjamy i koty orientalne stanowią jedną rasę. Różni je tylko jeden gen odpowiedzialny za umaszczenie — koty orientalne są jednolicie ubarwione, podczas gdy syjamy charakteryzują się umaszczeniem colour-point.

Rosyjski niebieski

Kot o niebieskim umaszczeniu i zielonych oczach, prawdopodobnie pochodzący z Rosji¹. Cechą charakterystyczną są piękne zielone oczy i srebrzysty tipping włosów okrywowych.

Seszelski krótkowłosy

Kot seszelski to młoda rasa powstała w Wielkiej Brytanii w wyniku specjalnego programu hodowlanego z udziałem kotów orientalnych. FIFe dopuściła tę rasę w roku 2006. W wyniku krzyżowania uzyskano smukłego kota o umaszczeniu colour-point. Poza tym, że w umaszczeniu tego kota dominuje kolor biały, niczym nie różni się on od syjama.

Snowshoe

Krótkowłosy kot o umaszczeniu typu colour-point i białych końcówkach łapek („skarpetki”) powstał w wyniku skrzyżowania kota syjamskiego i amerykańskiego krótkowłosego. To, co składa się na atrakcyjny wygląd tego kota, to połączenie białych skarpetek, umaszczenia colour-point oraz białego umaszczenia końcówki pyszczka w kształcie odwróconej litery „V”.

Sokoke

Sokoke to kot wywodzący się od wschodnioafrykańskich kotów dziko żyjących. Jest to kot o umaszczeniu tabby marmurkowym i o charakterystycznych dużych, kosmatych uszach.

¹ Obecnie uważa się, że kot ten pochodzi z basenu Morza Śródziemnego i może mieć wspólnego przodka z kartuzem — *przyp. tłum.*

Syjamski

Nazwa rasy pochodzi od kraju jego pochodzenia. Charakterystyczną cechą tej popularnej rasy jest egzotyczne umaszczenie typu colour-point, czyli ciemniejsze znaczenia na pyszczku, łapach i ogonie oraz jaśniejszy odcień reszty ciała. Legenda głosi, że koty te kiedyś w kraju swojego pochodzenia uznawane były za zwierzęta święte.

Koty długowłose

Kot długowłosy wymaga codziennej pielęgnacji, co stanowi ze strony właściciela pewne poświęcenie. Jeśli futerko się zaniedba, zacznie ono matowieć. Jeśli nie masz możliwości albo ochoty poświęcać niezbędnej ilości czasu na pielęgnację długowłosego kota, rozważ zamiast tego kupno kota krótkowłosego. Poniżej podaję listę uznanych przez FIFe ras kotów o długiej sierści.

Balijski

Ten kot pod względem budowy ciała i umaszczenia przypomina kota syjamskiego, tyle że ma długą sierść.

Cymric

Ten kot to długowłosa odmiana kota rasy manx o zredukowanym ogonie.

Maine coon

Ta pochodząca ze Stanów Zjednoczonych rasa wyróżnia się kudłatym futrem. Jej przedstawiciele to jedne z największych kotów domowych.

Norweski leśny

Ten pochodzący z Norwegii kot ceniony jest za niezwykle gęste dwuwarstwowe futro i sporą posturę.

Orientalny długowłosy

Ten kot to długowłosa odmiana kota orientального krótkowłosego.

Perski

Ta popularna i klasyczna piękność z okrągłą głową, dużymi, okrągłymi oczami i płaskim pyszczkiem znana jest z łagodnego, spokojnego usposobienia i uroczego nastawienia.

Ragdoll

Ta rasa wyróżnia się umaszczeniem colour-point typowym dla syjama skontrastowanym z białymi łapami i niebieskimi oczami.

PYTANIE

Co to jest krzyżówka?

Rasa utworzona w wyniku krzyżówki nie powstaje samorodnie w naturze, ale jest dziełem człowieka. Powstaje wskutek selektywnej hodowli kotów o określonych cechach w celu uzyskania określonego efektu. Na przykład kot rasy ragdoll o długiej sierści i egzotycznym umaszczeniu to krzyżówka, prawdopodobnie uzyskana w efekcie krzyżowania kotów perskich, birmańskich i burmskich², choć jego dokładne pochodzenie nie jest znane.

Seszeński długowłosy

Ten kot to długowłosa odmiana kota seszeńskiego krótkowłosego.

Somalijski

Kot somalijski to długowłosa odmiana kota abisyńskiego.

Syberyjski

Pochodzący z Rosji kot długowłosy jest jednym z największych kotów ras domowych.

² Mówi się też o kocie syjamskim — *przyp. tłum.*

Święty kot birmański

Ta długowłosa piękność charakteryzuje się umaszczeniem typu colour-point i białym umaszczeniem łap.

Turecka angora

Długowłosy kot o dominującym w umaszczeniu kolorze białym jest w Turcji kotem bardzo cenionym i uważanym za skarb narodowy oraz symbol czystości. Choć większość angor jest czysto biała, w dzisiejszym standardzie rasy dopuszcza się też inne umaszczenia.

Turecki van

Bliski kuzyn tureckiej angory. Ten długowłosy kot wyróżnia się znaczeniami barwnymi wyłącznie na głowie i ogonie, zwanymi odmianą „van”. Turcy uważają vany i angory za jednego kota, ale zarówno federacje europejskie, jak i amerykańskie uznają je za przedstawicieli dwóch odrębnych ras.

W Turcji szczególnie ceni się białe angory o różnobarwnych oczach (jedno oko mają niebieskie, drugie bursztynowe) — uważa się je za koty „dotknięte przez Allaha”. To przekonanie może wywodzić się z historii opowiedanej o Mahomecie, założycielu religii islamskiej. Mówi się, że prorok kochał koty i szczególnie cenił sobie pięknego, białego długowłosego kota o różnobarwnych oczach.

CIEKAWOSTKA

Koty o zredukowanym ogonie

Niektóre rasy uznaje się z tytułu wyróżniających je cech innych niż długość futra, budowa ciała czy umaszczenie. Na przykład rasy kotów o zredukowanych ogonach są przede wszystkim wynikiem mutacji genetycznej, którą hodowcy utrwalili wskutek selektywnego rozmnażania. Poniżej podaję listę uznawanych przez FIFe ras kotów o zredukowanym ogonie.

Japoński bobtail

Ta rasa kotów o zredukowanym ogonie pochodzi z Dalekiego Wschodu. W Japonii koty odmiany trójkolorowej (najczęściej białe z rudymi i czarnymi łatami) uważane są za symbol szczęścia. Gen odpowiedzialny za krótki ogon to inny gen niż ten, który może doprowadzić do śmierci zwierzęcia, którym obciążony jest kot rasy manx. Krótki ogon u japońskiego bobtaila nie jest więc obciążony niepożądanymi wadami genetycznymi.

Kurylski bobtail krótkowłosey

Kurylski bobtail to duży kot z krótkim ogonem pokrytym odstającymi włosami przypominającymi pompon. Kurylskiego bobtaila odkryto na Wyspach Kurylskich — prawdopodobnie jest to naturalna krzyżówka dziczących kotów nierasowych z japońskim bobtailem — jest jednak od japońskiego bobtaila wyraźnie większy.

Kurylski bobtail długowłosey

Ta rasa to długowłosa odmiana kurylskiego bobtaila krótkowłosego.

Manx

Najlepiej znany z kotów o krótkim ogonie, manx pochodzi z wyspy Man na Morzu Irlandzkim. Od nazwy wyspy pochodzi nazwa rasy. Jest stosunkowo rzadki i trudny w hodowli ze względu na mogącą prowadzić do śmierci zwierzęcia mutację genu kodującego charakterystyczną dla tej rasy cechę, czyli krótki ogon.

Koty o nietypowej sierści

Jeśli myślisz, że koty występują tylko w odmianach krótkowłosych i długowłosych, to przemyśl to jeszcze raz. Selektywna hodowla doprowadziła do wykształcenia różnych odmian futerka, tak że każdy znajdzie wśród kocich futer coś dla siebie.

Cornish rex

Angielska rasa wyróżniająca się krótkim, miękkim, pofalowanym włosem. Cornish rex przypomina swojego bliskiego kuzyna, devon rekxa.

Devon rex

Ten kot pochodzący z hrabstwa Devon w Wielkiej Brytanii ma pofalowane futerko i zakręcone w „loczki” wibrysy. Allel genu kodującego pofalowany włos jest allelem recesywnym, co oznacza, że kocię musi odziedziczyć dwa takie allele od obydwu rodziców, by móc pochwalić się tym nietypowym rodzajem futerka.

Rex niemiecki

To jeszcze jedna rasa kotów o pofalowanej sierści, wywodząca się z Niemiec i uważana za najstarszą odmianę „pudelków”. Rex niemiecki spokrewniony jest genetycznie z reksem kornwalijskim, ale posturą przypomina kota europejskiego.

Sfinks

To może najbardziej niezwykła z kocich ras. Ten pozbawiony sierści kot jest wynikiem spontanicznej mutacji genetycznej. Allel genu kodującego tę cechę jest allelem recesywnym, co oznacza, że kocię musi odziedziczyć dwa takie allele od obydwu rodziców, by mieć pozbawioną włosów skórę. Niektóre kocięta w miocie sfinksów mają więcej włosów niż inne³.

Koty cętkowane o „dzikim” wyglądzie

Ludzka fascynacja dużymi, pięknie umaszczonymi kotami takimi jak lampart prawdopodobnie przyczyniła się do rozpoczęcia selektywnej

³ Federacja FIFe rozpoczęła również prace nad uznaniem dwóch kolejnych bezwłosych ras — sfinksa dońskiego i peterbalda — *przyp. tłum.*

hodowli kotów domowych cętkowanych. Cętkowane umaszczenie kotów to tak naprawdę odmiana umaszczenia tabby — umaszczenie tabby cętkowany to takie, w którym występuje fragmentacja pręg. Pręgi podzielone na mniejsze fragmenty wyglądają jak cętki.

Bengalski

Kot bengalski to kot o posturze kota domowego i umaszczeniu dzikiego kota, przypominającym umaszczenie lamparta. Krzyżówka jest efektem skrzyżowania kota europejskiego z dzikim kotem bengalskim (*Felis bengalensis*) o cętkowanym umaszczeniu, pochodzącym z Azji. Z powodu tego, że w żyłach bengala płynie krew dzikich kotów, nie wszystkie federacje tę rasę uznają.

Egipski mau

Ta niezwykła rasa o umaszczeniu tabby cętkowany prawdopodobnie istniała już w starożytnym Egipcie i wysoko ceniono ją za spore umiejętności łowieckie. Słowo „mau” w nazwie rasy to egipskie słowo oznaczające „kot”.

Ocicat

Kot domowy o cętkach jak u lamparta przypomina ocelota i jest przypadkowym efektem skrzyżowania kota abisyńskiego i syjamskiego.

Koty o innych wyjątkowych cechach

Choć mutacje genowe odpowiadają za różne uderzające różnice pomiędzy rasami kotów, fizyczne różnice pomiędzy poszczególnymi kotami nie są jeszcze tak drastyczne jak pomiędzy psami różnych ras. Psy poddawano selektywnej hodowli przez znacznie dłuższy okres czasu. Ale kto wie, co jeszcze może się zdarzyć.

American curl krótkowłosy

Nie, nazwa tego kota nie pochodzi od kręconych w loczki włosów, ale od zakrzywionych ku wierzchołkowi czaszki małżowin usznych.

American curl długowłosy

Ta rasa to długowłosa odmiana kota rasy american curl krótkowłosy.

Inne tego typu wyjątkowe rasy, nieuznane przez europejską federację FIFe, to kot rasy munchkin (o krótkich kończynach) czy kot szkocki zwisłouchy (o załamanych ku przodowi małżowinach usznych). Nie wszystkie federacje uznają te rasy ze względów etycznych — koty niosące zmutowany gen obciążone są często anomaliami w budowie fizycznej czy wadami takimi jak np. głuchota.

Uroczy wygląd kota szkockiego zwisłouchego jest wynikiem mutacji genetycznej odpowiedzialnej za budowę chrząstki ucha. Mutacja ta może powodować również anomalie budowy kończyn. Anomalie te mogą wystąpić u kociąt, jeśli hodowla nie podlega ścisłym regułom krzyżowania tych kotów. Zanim zdecydujesz się na zakup kota tej rasy, koniecznie powinieneś zapoznać się z informacjami na jej temat, a kota kupić wyłącznie od jednego z mogących się pochwalić nieposzlakowaną opinią i polecanych hodowców. Wszystkie koty tej rasy rodzą się z prostymi uszami, które zaczynają załamywać się w wieku około trzech tygodni i wtedy dopiero widać, w jakim stopniu kocię jest obdarzone tą cechą.

UWAGA

Więcej informacji na temat historii i cech charakterystycznych kotów każdej rasy uzyskasz, odwiedzając stronę internetową federacji FIFe (www.fifeweb.org) lub federacji Felis Polonia (<http://felispolonia.pl>). Niektóre rasy są uznawane przez część federacji, choć nie wszystkie. Inne rasy (w przypadku FIFe to obecnie sfinks doński i peterbald) są rasami wstępnie uznanymi, co znaczy, że federacja rozpoczęła prace nad uznaniem tej rasy. Oznacza to, że rasa ta nie istnieje jeszcze wystarczająco długo lub nie została jeszcze wystarczająco ustabilizowana, by zostać uznaną. Uznanie rasy oznacza po prostu, że hodowcy kotów tej rasy wypełnili

wszystkie wymagania dotyczące rejestracji i koty mogą być już wystawiane i oceniane oraz zdobywać tytuły na wystawach organizowanych przez tę federację.

Koty we wszystkich kolorach świata

Koty występują w niemal niezliczonych odmianach barwnych i deseniach. Do celów rejestracyjnych i wystawowych za odmianę barwną uważa się kolor, rozmieszczenie i intensywność znaczeń i rysunków pręgowania lub rozłożenie koloru białego. Wyróżnić można m.in. takie grupy typów umaszczenia jak umaszczenie jednolite (w tym w kolorach rozjaśnionych), umaszczenie tabby, bicolour, tricolour (szylkretowy) i colour-point.

Choć wiele ras hoduje się szczególnie z powodu ich charakterystycznego umaszczenia czy rysunku, duża część z nich pod względem genetycznym to koty o umaszczeniu tabby. Umaszczenie tabby większość ludzi skojarzy z popularnym pręgowanym futerkiem dachowca, u którego pręgi rozłożone są na korpusie, ogonie i łapach, a na czole tworzą wyraźne „M”. Tabby nie oznacza konkretnej rasy, ale podstawowy desień występujący u kotów rasowych i losowo rozmnażających się kotów nierasowych.

Rozróżniamy cztery typy umaszczenia tabby, a każda z nich stanowi dla kota wspaniały kamuflaż w listowiu. Tabby marmurkowy (blotched tabby), zwany również klasycznym, charakteryzuje się szerokimi pręgami tworzącymi szczególne wzory — zakrętasy, łaty i plamy. Tabby tygrysi (mackerel tabby) to maść charakteryzująca się wąskimi pręgami biegnącymi prostopadle względem kręgosłupa. Rozrysowany w płaskim rzucie ten wzór przypomina ościsty kręgosłup ryby. Tabby cętkowany to desień, w którym pręgi są podzielone na mniejsze fragmenty przypominające cętki.

W ramach tych trzech odmian rysunku tabby najpopularniejsze odmiany barwne to grey tabby — czarne pręgi na srebrzystoszarym tle; brown tabby — czarne pręgi na rudobrazowym tle i red tabby — ognisto-czerwone pręgi na lekko jaśniejszym, żółtawym tle.

Niektóre koty o umaszczeniu tabby nie mają żadnego widocznego rysunku. Kombinacja genów mających wpływ na umaszczenie sierści i deseń mogą zagłuszyć lub rozmyć deseń tabby. Jeśli geny te wpłyną na całkowite zagłuszenie pręg, kot będzie miał umaszczenie jednolite, niemniej będzie prezentował typ umaszczenia tabby.

Czwartym rodzajem umaszczenia tabby jest maść bez pręgowania składająca się całkowicie z włosów aguti. Takie umaszczenie nazywa się tabby zajęczym. Umaszczenie takie jest charakterystyczne dla kotów rasy somalijskiej i abisyńskiej. Futerko tych kotów składa się zazwyczaj z włosów w kolorach rudobrazowym i drugim, ciemnym kolorze. Koty te nie mają jednolitych pręg na futrze, ale każdy włos ma naprzemiennie ułożone jaśniejsze i ciemniejsze pasy kolorów, co sprawia, że umaszczenie to przypomina kolorystykę „sól z pieprzem” — takie ułożenie pigmentów nazywamy „ticking”. Ten sam deseń występuje u różnych innych gatunków zwierząt — np. wiewiórek i innych spokrewnionych z nimi gryzoni. Tak samo jak wyraźniejsze pręgi, to umaszczenie zapewnia dobry kamuflaż.

Umaszczenie w kolorze rozjaśnionym

Kolor rozjaśniony jest zazwyczaj bledszą wersją ciemnego, wyraźniejszego koloru, na przykład czarnego lub rudego. Rozjaśniony kolor czarny to kolor srebrzystoszary, który kociarze nazywają niebieskim. Rozjaśniony kolor rudy to śliczny blade kolor zwany kremowym. Za kolor rozjaśniony odpowiedzialne są recesywne allele genów, a za ich głębsze, ciemniejsze odcienie — allele dominujące. Ogólnie rzecz biorąc, kot musi odziedziczyć dwa allele recesywne, po jednym od każdego rodzica, by mieć umaszczenie w kolorze rozjaśnionym, na przykład niebieskie, kremowe lub czasem nawet w ładnym umaszczeniu będącym połączeniem tych dwóch odcieni, czyli niebiesko-kremowe. Ale do uzyskania umaszczenia czarnego lub rudego potrzebny jest tylko jeden allel dominujący, chociaż kot może nieść ukryty allel recesywny, który ujawni się w następnym miocie.

Ubarwienie ze znaczeniami

Przypadkowa i jednorazowa kombinacja genów może dać u kotów efekt w postaci wielu rozmaitych kombinacji kolorystycznych. Kiedy w częstej kombinacji genetycznej polegającej na umaszczeniu częściowo białym biel pokrywa niewielką część ciała, mówimy o białych rękawiczkach, skarpetkach czy masce. Wśród stopni zabarwienia FIFe wyróżnia umaszczenie typu van (większość ciała biała, pigmentacja tylko na głowie i ogonie), arlekin (większość ciała biała, pigmentacja na ogonie, głowie i grzbiecie), bicolour (biel + drugi kolor, dominuje biel), mittet (białe „rękawiczki”, „skarpetki” i broda), snowshoe (białe końcówki łap) i ubarwienie o nieoznaczonej ilości bieli. Tak samo jak umaszczenie tabby, ubarwienie ze znaczeniami nie jest osobną rasą, ale stopniem zabarwienia, który w naturalny sposób powstaje u kotów krzyżujących się w niekontrolowany sposób.

Tricolour (szylkret) i calico

Czynnik w postaci częściowego białego umaszczenia ma również znaczenie w ubarwieniu typu tricolour. Ponownie, takie umaszczenie nie jest cechą odrębnej rasy, ale umaszczeniem występującym u różnych ras. Taki typ umaszczenia to połączenie trzech kolorów sierści: najczęściej bieli, czerni i rudości. Nie istnieje jedna uniwersalna terminologia dotycząca takiego ubarwienia — FIFe zalicza wszystkie koty tricolour do odmiany barwnej szylkretowej (choć w jej ramach wyróżniamy szylkret czarny, niebieski, czekoladowy, liliowy, cynamonowy i płowy), lecz istnieją na ten temat kontrowersje. Niektórzy uważają, że odmiana szylkretowa to ubarwienie zupełnie odmienne od calico. Szylkret opisywany jest jako umaszczenie charakteryzujące się przypadkowymi łatami, przejaśnieniami i przyciemnieniami w strukturze futra — kolory są mocno wymieszane. Calico z kolei to ubarwienie o trzech wyraźnie wyodrębnionych kolorach — są to rude i czarne łaty na białym tle. Co ciekawe, obydwa te rodzaje umaszczenia trójkolorowego występują wyłącznie u kotek, ponieważ gen warunkujący ten wzór sprzężony jest z płcią — za efekt ten odpowiadają geny znajdujące się w chromosomach żeńskich (XX).

Znaczenie himalajskie (syjamskie)

Większość ludzi rozpoznaje w znaczeniach na kocim pyszczku, ogonie, łapach i uszach w połączeniu z jaśniejszym odcieniem reszty ciała ubarwienie charakterystyczne dla kotów syjamskich, nawet jeśli nie wiedzą, jak się ta cecha nazywa. Umaszczenie typu colour-point nazywane jest umaszczeniem himalajskim, a nazwę tę zaczerpnięto od rasy królika himalajskiego, który ma dokładnie takie egzotyczne umaszczenie. Umaszczenie ze znaczeniami występuje w efekcie hodowli oprócz kota syjamskiego również u innych ras, na przykład u kotów perskich, birmańskich, ragdolli, burmskich czy snowshoe⁴. Czasem taki wzór pojawia się również u kotów krzyżujących się przypadkowo.

Znaczenie typu colour-point to cecha recesywna i sprzężona jest z inną cechą, odpowiedzialną za niebieski kolor oczu, powszechny również u odmian kotów ze znaczeniami point. Kocięta ze znaczeniami typu point rodzą się całe białe, a znaczenia pojawiają się po kilku tygodniach i z wiekiem stopniowo ciemnieją.

Inną ciekawą kwestią dotyczącą tego znaczenia jest to, że pigmentację i proces ciemnienia znaczeń determinuje również niska temperatura. To wyjaśnia, dlaczego kocięta colour-point są niemal całkowicie białe, kiedy opuszczają ciepłe schronienie matki. Po narodzinach peryferyjne części ciała zazwyczaj są odrobinę chłodniejsze niż korpus i dlatego te części ciała zaczynają ciemnieć i przybierać kształt charakterystycznych znaczeń.

Pigmentacja ograniczona jest do pyszczka (maska), uszu, łap i ogona wskutek mutacji genu determinującego enzym niezbędny do produkcji pigmentu. Tułów jest zbyt ciepły, by w tej części ciała wytworzyła się wystarczająca ilość enzymu, aby ten zadziałał i wpłynął na pigmentację. Ta część ciała pozostaje więc w jaśniejszym kolorze.

Czynniki środowiskowe, hormonalne i zdrowotne mogą również wywoływać czasowe różnice w wybarwieniu. Koty syjamskie wychodzące w zimie uzyskują ciemniejszy kolor tułowia. Otyły kot syjamski również będzie miał ciemniejszy tułów, ponieważ gruba warstwa tłuszczu pod

⁴ Choć nie u wszystkich ras kolor typu point kodowany jest jako znaczenia himalajskie. Point występuje też w odmianie znaczeń tonkijskich i burmskich — *przyj. tłum.*

skórą izoluje skórę od ciepła wnętrza organizmu. Kotom, które przeszły chorobę wiążącą się z podwyższoną temperaturą ciała, czasem wyrastają jaśniejsze włosy pozbawione pigmentu pośród ciemnych włosów maski, co sprawia, że zyskują dziwny, „szpakowaty” wygląd. Wygląd ten zachowują tak długo, aż te włosy wylinieją, a w ich miejscu wyrosną ponownie „normalne” włosy. Nawet ciąża może mieć wpływ na ubarwienie, tak jak ma wpływ na większość innych kwestii.